

Fonde og partnerskaber:

Sammen skaber vi det bedste sted

Større byudviklingsprojekter er ofte komplekse og fulde af faldgruber, så for en lille kommune kan samspillet med både lokale aktører og private fonde være helt afgørende og kan give adgang til sparring og de rigtige kompetencer. Samarbejdet med fonde handler ikke kun om penge, men også om at ville noget mere med sit projekt.

Af Michael Nørgaard, Dansk Byplanlaboratorium

De fleste kommunale projektmagere drømmer nok om at blive tilgodeset af en fond med en stor og solid penge-tank. Det kan nemlig gøre forskellen, muliggøre det ekstra, der er nyskabende, give kvaliteten og bidrage til fortællingen om en bydel eller en landsby, så tilflyttere eller turister strømmer til. I udgangspunktet er der mange fonde, der støtter projekter med relation til byudvikling, bygningsbevaring, klimatilpasning, byrum, sundhed m.m. Men hvordan gør man? Er det bare at sende en god ansøgning og så håbe på det bedste? Byplanlaboratoriet holdt i februar webinar "Fonde, partnerskaber og kommunernes rolle", hvor byplanlægger Trine Hedegaard Jensen, Faaborg-Midtfyn Kommune og programchef Astrid Bruus Thomsen, Den filantropiske forening Realdania, gav deres perspektiv på temaet. Ambitionen var at indfange krydsfeltet mellem pengene og viljen til at skabe forandring.

Fra filantropi til partnerskab

Man skal netop nok undlade at stirre sig blind på pengene. Selvom de mere end 5.000 danske fonde årligt uddeler omkring 20 mia. kr., så er det selvfølgelig kvaliteten, og det nyskabende, der i de fleste sammenhænge er vigtigt. Vil man noget som projektmager, har man et godt projekt og en vision. Hos nogle fonde er det "bare" at sende en god ansøgning. Og så vente på sva-

ret. Men flere fonde, som er aktuelle i forhold til byudvikling, har fokus på samarbejdet, partnerskabet og de processer, der skaber udviklingen. Udgangspunktet er en fundats og et formål, men fondene har i de seneste årtier åbnet sig mod samfundet og er blevet mere transparente end før.

Budskabet fra programchef Astrid Bruus Thomsen, Realdania, er klart.

– For os handler det om, hvordan vi kan samarbejde for at skabe den udvikling og forandring, som flugter med vores formål og vores programmer om at skabe livskvalitet gennem det byggede miljø., Fx hvordan udfordringer med urbanisering, klimatilpasning, manglende liv i bymidterne osv. kan afhjælpes via fysiske løsninger i det byggede miljø. I disse sammenhænge er partnerskaber og tætte samarbejder en vigtig del af arbejdsformen og afsættet for, at man kan afprøve nye tiltag. Vi kan ikke skabe forandring på egen hånd, lød budskabet fra Astrid Bruus Thomsen.

Strategisk retning

Siden Realdania blev etableret i 2000 er man er gået fra klassisk filantropi til katalytisk filantropi, hvor netop partnerskabet er en bærende ide og tilgang. Tilgangen er strategidrevet, problemorienteret og lærende. Og det betyder, at de kommuner, der deltager i projekter med Realdania, også får "del i loopet", hvor viden og kompetence-

udvikling er nogle af de bærende elementer. Det handler altså om meget mere end pengene. Denne udvikling har ifølge Astrid Bruus Thomsen klare paralleller til den måde, som kommunerne arbejder med byudvikling på.

– Byudvikling er blevet et afgørende strategisk redskab for de danske kommuner, som oftere og oftere bruger byudviklingsprojekter som et grundlag for en social, økonomisk og kulturel udvikling. Og dermed er der behov for stærk strategisk ledelse fra kommunen og for, at der sættes strategisk retning for byudviklingen, vurderer Astrid Bruus Thomsen.

Byudviklingen er gået fra at være meget faglig med fokus på at lave den perfekte plan til at være et strategisk værktøj og et ledelsesværktøj, der sætter styringsmæssige rammer og retning. Det betyder bl.a., at kommunerne skal være i stand til at navigere med mange aktører og tage afsæt i, at kommunen netop er én blandt mange aktører. Samme tilgang har man i Realdania til filantropien; den realiseres i nogle strategiske samarbejder og partnerskaber.

Nogle af kendetegnene ved et godt projekt er, at det går på tværs af politik-områder og er drevet af en vision.

Det gode råd

Det er meget godt med al den udenoms snak om samarbejder og partnerskaber, tænker du nok. Hvordan

” Vi kan godt vurdere, om en projektidé er relevant i forhold til vores filantropiske arbejde ved at drøfte en projektidé med kommunens folk, så man skal hellere gribe telefonen eller sende en mail uafhængigt af en rådgiver eller en fundraiser.

Astrid Bruus Thomsen, Realdania

Stemmingsbillede fra Polymeren i Årslev.
Faaborg-Midtfyn vandt Byplanprisen 2020.
Foto: Faaborg-Midtfyn Kommune

forfølger man lykken og redder sig en stor bevilling, gerne fra Realdania?

En ekstern fundraiser er ikke nødvendigvis den bedste formidler af de lokale ønsker og tilgange til et projekt, som er vigtige forudsætninger for filantropiske projekter. Et projekt, der måske favner mange kommunale politikområder.

- Vi vil hellere tale direkte med kommunen. Vi kan godt vurdere, om en projektidé er relevant i forhold til vores filantropiske arbejde ved at drøfte en projektidé med kommunens folk, så man skal hellere gribe telefonen eller sende en mail uafhængigt af en rådgiver eller en fundraiser, lyder det gode råd fra Astrid Bruus Thomsen. Og dermed er invitationen jo åben for både store og små kommuner og organisationer.

Man sætter dog i Realdania også pris på ansøgninger, som sendes direkte ind uden forudgående dialog, fordi det giver "fingeren på pulsen", og foreningen får indblik i, hvilke problemstillinger kommunerne arbejder med.

Astrid Bruus Thomsen pointerer, at filantropien er et supplement og skal tilføre andet til projekterne end, hvad der følger af kommunernes og markedets opgaver og prioriteringer. Der skal være en klar filantropisk opgave og i nogle tilfælde måske også en større risikovillighed i forhold til, hvad man kan med skatteydernes penge.

Faaborg-Midtfyn: Partnerskaber i praksis

Det med partnerskaberne har de et bud på i Faaborg-Midtfyn Kommune; de har gjort en dyd ud af nødvendigheden og bruger partnerskaber strategisk. I 2020 modtog kommunen Byplanprisen for udviklingen af Årslev, der er en forstad til Odense. En vigtig årsag til dette er bl.a. det unikke samspil og partnerskaber med borgere og private aktører. Kommunen har en udviklingsstrategi med titlen "Sammen skaber vi det bedste sted", og det siger

næsten det hele: partnerskaber er ét af de bærende elementer.

- Vi har som kommune erkendt, at vi ikke har en jordisk chance, hvis ikke alle bidrager. Der skal mange bække små til at udvikle en lille kommune som vores. Forskellige typer af samskabelse og partnerskaber, der skaber steder, hvor der er godt at bo, komme på besøg eller drive sin virksomhed, er afgørende. Vi har også brug for at have nære relationer til andre kommuner og investeringer fra private og fonde for at det kan lykkes, fortæller byplanlægger Trine Hedegaard Jensen, Faaborg-Midtfyn Kommune.

Det handler om mere end penge

- Men det handler ikke alt sammen om penge. Den sparring, som vi som kommune kan få fra alle typer af aktører, er helt afgørende. Som en mindre kommune betyder partnerskaberne, at vi kan realisere meget mere, end hvis det bare var en kommunal opgaveløsning, konstaterer Trine Hedegaard Jensen.

Taler vi om større byudviklingsprojekter, som er mere komplekse, så bliver samspillet endnu vigtigere. Her vil ofte være mange faldgruber, og en mindre kommune kan selvsagt ikke have alle de nødvendige kompetencer. Her er det erfaringen, at det er særligt givtigt at komme i tæt parløb med én eller flere fonde.

Trine Hedegaard Jensen fremhæver som et eksempel arbejdet med Masterplanen for Faaborg. Her har man arbejdet med en netværksgruppe af lokale erhvervsdrivende, borgere, kulturinstitutioner m.fl. Alle de vigtige spillere, der kunne være med til at tage ejerskab til realisering af planen. Planen fik også støtte fra Plan09. Dermed fik man både faglig sparring på strategien overordnet set, men også sparring fra den enorme viden, der ligger i lokalsamfundet. Taskforcen fra arbejdet med Masterplan Faaborg er i dag blevet til Byforum. Den åbne tilgang betyder også gode erfaringer med alle former for finansiering fra fonde og puljer, men også med crowdfunding og sponsorater.